

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

31 maart 2004

VOORSTEL VAN DECREET

**– van de heren Bruno Tobback, André Van Nieuwkerke, Gilbert Van Baelen, Dirk De Cock
en Frans Ramon en mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh –**

houdende wijziging van het decreet van 28 juni 2002 betreffende gelijke onderwijskansen-I

VERSLAG

**namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid
uitgebracht door de heer Dirk De Cock**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Gilbert Vanleenhove.

Vaste leden :

de heer Jos De Meyer, mevrouw Veerle Heeren, de heren
Luc Martens, Gilbert Vanleenhove ;

de heren Karlos Callens, Julien Demeulenaere, Gilbert Van
Baelen, mevrouw Erna Van Wauwe ;

de heren Pieter Huybrechts, Julien Librecht, Joris Van
Hauthem ;

mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh, de heer André
Van Nieuwkerke ;

de heer Frans Ramon ;

de heer Dirk De Cock.

Plaatsvervangers :

mevrouw Wivina Demeester-De Meyer, mevrouw Brigitte
Grouwels, mevrouw Mieke Van Hecke, mevrouw Ingrid
van Kessel ;

de heren Frans De Cock, André Denys, Cis Schepens, Bob
Verstraete ;

mevrouw Marijke Dillen, mevrouw Marleen Van den
Eynde, de heer Roland Van Goethem ;

de heren Lucien Suykens, Robert Voorhamme ;

de heer Kris Van Dijck.

Zie :

2024 (2003-2004)

– Nr. 1 : Voorstel van decreet

– Nr. 2 : Amendement

– Nr. 3 : Motie houdende verzoek tot raadpleging van de
Raad van State

– Nr. 4 : Advies van de Raad van State

– Nr. 5 : Amendementen

INHOUD

	Blz.
I. Procedureel debat	4
II. Toelichting door de heer André Van Nieuwkerke, indiener	4
III. Algemene bespreking	4
IV. Artikelsgewijze bespreking	5
V. Eindstemming	8
Tekst aangenomen door de commissie	9

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid besprak op 11 maart [en 23 maart] 2004 het voorstel van decreet van van de heren Bruno Tobback, André Van Nieuwkerke, Gilbert Van Baelen, Dirk De Cock, en Frans Ramon en mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh houdende wijziging van het decreet van 28 juni 2002 betreffende gelijke onderwijskansen-I.

Deze bespreking gebeurde in samenhang met het voorstel van decreet van de heer Luc Martens, mevrouw Brigitte Grouwels, mevrouw Veerle Heeren, mevrouw Sonja Becq en de heren Jos De Meyer en Gilbert Vanleenhove houdende wijziging van het decreet van 28 juni 2002 betreffende gelijke onderwijskansen-I (*Parl. St. VI. Parl. 2003-2004, nr. 2047*)

I. PROCEDUREEL DEBAT

De heer *Luc Martens* stelt voor om het advies van de Raad van State te vragen bij de voorliggende voorstellen van decreet. De artikelen van het voorstel van de meerderheid geven geen duidelijke definiëring. Er is volgens hem een meer accurate tekst nodig. Bovendien is het niet duidelijk of dit voorstel juridisch in orde is.

Hij wijst er bovendien op dat een adviesvraag aan de Raad van State door de recente wijziging van het Reglement de bespreking van de bepalingen waarover advies wordt gevraagd, niet meer opschort.

De heer *André Van Nieuwkerke* repliceert dat de meerderheidsfracties de meerwaarde van een uitstel als gevolg van een adviesvraag aan de Raad van State niet inzien. Het voorstel van decreet corrigeert wat er op het veld misloopt. Een uitstel is in die zin onverantwoord.

Raadpleging van de Raad van State

De heer *Luc Martens* vraagt om conform artikel 64, 2, van het Reglement het beredeneerd advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State te vragen over de voorliggende voorstellen van decreet (*Parl. St. VI. Parl. 2003-2004, nr. 2024/3 en 2047/2*).

De heer *André Van Nieuwkerke* stelt daarop voor eveneens advies te vragen over het amendement nr. 1 (*Parl. St. VI. Parl. 2003-2004, 2024/2*). De leden gaan hiermee akkoord.

Hij vervolgt dat de meerderheidsfracties akte nemen van de vraag naar het advies van de Raad van State. De meerderheidsfracties wijzen erop dat het Reglement op 18 februari 2004 werd aangepast en stellen dat een adviesvraag de bespreking van de bepalingen waarover het advies wordt gevraagd, niet meer schorst (Reglement, artikel 64, 6). Zij stellen voor de bespreking aan te vatten. Een uitstel zou, gezien de actualiteit van het onderwerp, niet verantwoord zijn.

De heer *Luc Martens* is van mening dat de definiëring van een aantal elementen niet duidelijk is. Hij wil een accurate tekst die juridisch klopt. Daartoe moet er een toetsing van de voorstellen van decreet gebeuren door de Raad van State. Hij heeft er geen probleem mee dat de bespreking wordt aangevat.

II. TOELICHTING DOOR DE HEER ANDRÉ VAN NIEUWKERKE, INDIENER

De heer *André Van Nieuwkerke* verklaart dat de bepalingen inzake het recht op inschrijving en keuze van de vestigingsplaats van het decreet van 28 juni 2002 betreffende gelijke onderwijskansen-I op 1 januari 2004 één jaar van kracht waren. Bij de toepassing van die bepalingen blijken zich ongewenste neveneffecten voor te doen. In sommige scholen leidt het absolute inschrijvingsrecht tot de verdringing van broertjes en zusjes van leerlingen die al ingeschreven zijn.

Dit voorstel van decreet heeft de bedoeling broertjes en zusjes van ingeschreven leerlingen en kinderen die op hetzelfde adres als ingeschreven leerlingen verblijven voorrang te geven. Daarbij steunen de indieners op 3 redenen : omwille van het welbevinden van de leerlingen ; omwille van de praktische voordelen voor het gezin ; om maatschappelijke voordelen inzake mobiliteit, milieu en verkeersveiligheid.

III. ALGEMENE BESPREKING

De heer *Luc Martens* verwijst naar het voorstel van decreet dat door zijn fractie over hetzelfde onderwerp werd ingediend (*Parl. St. VI. Parl. ; 2003-2004, nr. 2047/1*). Dit voorstel omvat 3 elementen van bijsturing van het decreet betreffende gelijke onderwijskansen-I.

Op de eerste plaats wil dit voorstel, zoals het voorstel van de meerderheidsfracties, de garantie leveren dat broers of zussen in dezelfde school inge-

schreven kunnen worden zodat kinderen uit hetzelfde gezin niet meer in verschillende scholen moeten terechtkomen.

Een tweede doelstelling betreft de thuistaal. Leerlingen die in het bezit zijn van een getuigschrift basisonderwijs, behaald in het Nederlandstalig onderwijs, worden volgens het decreet betreffende gelijke onderwijskansen-I beschouwd als leerlingen van wie de thuistaal het Nederlands is. In de praktijk blijkt dit voor heel wat problemen te zorgen. Het getuigschrift basisonderwijs biedt onvoldoende basis om anderstalige leerlingen te catalogeren als leerlingen met thuistaal Nederlands. Het voorstel van decreet van zijn fractie biedt hiertoe een oplossing.

Ten derde blijkt dat het GOK-decreet niet dichter bij de doelstellingen komt die voorop werden gesteld en ook door zijn fractie werden onderschreven. De scholen moeten de keuze krijgen om een actief instroombeleid te voeren als dat een essentieel onderdeel uitmaakt van hun pedagogisch project. Dit moet leiden tot een gezond evenwicht in de schoolbevolking. Daarom moet een vrijere aanpak met een inspanningsverbintenis als optie mogelijk zijn. De onderwijsinspectie dient hierop toe te zien.

De heer *Gilbert Van Baelen* reageert op de laatste opmerking van de heer Martens door te verwijzen naar de lokale overlegplatformen, LOP's, waarin alle betrokkenen participeren. Dit wordt volgens de spreker aan de kant geschoven door de scholen zelf een vrijblijvend actief instroombeleid te laten voeren zonder dat men rekening moet houden met het LOP. Daardoor komt men niet tegemoet aan de doelstellingen van het decreet.

Vervolgens verwijst hij naar artikel 4 van het voorstel van decreet van de CD&V-fractie waardoor men het getuigschrift basisonderwijs wil schrappen. Hij begrijpt niet waar men hiermee naartoe wil. Als men dit koppelt aan het vermelde instroombeleid, pleit men voor een zuiver kwantitatief doorverwijzingssysteem waardoor het doel van het GOK-decreet wordt uitgehold. Op deze manier zal een school een grotere groep kunnen doorverwijzen.

De heer *Luc Martens* repliceert t.a.v. de heer Van Baelen dat in de realiteit blijkt dat men op het eind van het basisonderwijs een bepaald niveau van het Nederlands als schooltaal heeft bereikt, maar niet als omgevingstaal. Die kennis van het Nederlands als schooltaal blijkt onvoldoende te zijn wanneer die leerlingen doorstromen naar het secundair onderwijs. Het is de bedoeling dat door een verrui-

ming van de doelgroep de extra ondersteuning vanuit het basisonderwijs ook in het secundair onderwijs van toepassing is.

Voor wat het actieve instroombeleid betreft verwijst de heer Martens naar artikel 5 van hun voorstel van decreet waarin uitdrukkelijk bepaald wordt dat de school daartoe de goedkeuring moet krijgen van het lokale overlegplatform. Het gaat dus niet om willekeur. De school moet zich inschrijven in het globaal beleid dat door het LOP wordt uitgetekend. Door deze maatregel zal het doel van het GOK-decreet versterkt worden omdat men hierdoor een aantal leerlingen die zich te laat aanmelden en daardoor niet ingeschreven kunnen worden in een bepaalde school, toch kan bereiken.

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten*, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, is tevreden dat er een regeling komt voor de inschrijving van broers en zussen. Inmiddels is er een evaluatie gebeurd van het inschrijvingsbeleid. Deze evaluatie zal een duidelijker beeld geven over de andere aangehaalde onderwerpen.

IV. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

De amendementen bij het voorstel van decreet zijn terug te vinden in *Parl. St.* VI. Parl. 2003-2004, 2024/2 en 4.

Artikel 1

Bij dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het artikel wordt unaniem aangenomen met 11 stemmen.

Artikel 2

Een amendement van de heren André Van Nieuwerkerke, Gilbert Van Baelen, Frans Ramon, Dirk De Cock en mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh strekt ertoe de definitie van 'leefeenheid' als volgt te wijzigen :

'4°bis leefeenheid : leerlingen met ten minste één gemeenschappelijke ouder of ouders en leerlingen met eenzelfde hoofdverblijfplaats ;' (amendement nr. 1).

De heer *André Van Nieuwkerke* licht toe dat de nieuwe definitie van ‘leefeenheid’ beter aansluit bij de complexe realiteit van vandaag. Omwille van het welbevinden van de leerlingen en/of omwille van de praktische voordelen voor de gezinnen, moet in volgende situaties een voorrangrecht mogelijk zijn :

- leerlingen met ten minste één gemeenschappelijke ouder – (half)broers of (half)zussen – die eenzelfde hoofdverblijfplaats hebben ;
- leerlingen met ten minste één gemeenschappelijke ouder – (half)broers of (half)zussen – die een verschillende hoofdverblijfplaats hebben ;
- leerlingen die met ten minste één van hun ouders – (stief- of half)broers of (stief- of half)zussen – op eenzelfde hoofdverblijfplaats wonen.

‘Ouder’ moet hierbij opgevat worden in de zin van artikel II, 1, 9°, van het decreet van 28 juni 2002 betreffende gelijke onderwijskansen-I, nl. de personen die het ouderlijk gezag uitoefenen of in rechte of in feite de leerling onder hun bewaring hebben. In het geval de leerling meerderjarig is, wordt onder dit begrip de meerderjarige leerling verstaan.

Het amendement en het aldus geamendeerde artikel worden unaniem aangenomen met 11 stemmen.

Artikel 3

De heer *Luc Martens* stelt dat de Raad van State in zijn advies opmerkt dat het regelen van het inschrijvingsrecht in beginsel de decreetgever toekomt. Deze bepaling mag echter niet als een delegatie aan de inrichtende machten worden begrepen. Het gaat hier enkel om de praktische regeling van de inschrijvingen wat een bevoegdheid is die de inrichtende machten ook zonder expliciete bepaling toekomt. Teneinde elk misverstand te vermijden, suggereert de Raad van State de betrokken zin uit het decreet weg te laten en in de toelichting op te nemen. Zijn fractie steunt het decreet, maar vraagt dat men het advies van de Raad van State zou opvolgen.

Daarop dienen de heren *André Van Nieuwkerke*, *Gilbert Van Baelen*, *Frans Ramon*, *Dirk De Cock*, *Julien Demeulenaere* en mevrouw *Gracienne Van Nieuwenborgh* een amendement in dat ertoe strekt het woord “voorwaarden” telkens te vervangen door het woord “procedure” (amendement nr. 2).

De heer *André Van Nieuwkerke* licht toe dat het voor de implementatie van het decreet van groot belang is dat de inrichtende machten een duidelijk en herkenbaar beleid voeren over de toepassing van het voorrangrecht voor broers en zussen. Zonder dit amendement is het mogelijk dat een inrichtende macht geen concrete regels uitwerkt voor dit voorrangrecht, waardoor het niet duidelijk zou zijn hoe men dit recht kan doen gelden.

Het amendement en het aldus geamendeerde artikel worden unaniem aangenomen met 11 stemmen.

Artikel 3bis

Een amendement van de heren *Luc Martens*, *Jos De Meyer* en *Gilbert Vanleenhove* strekt ertoe een artikel 3bis in te voegen, dat luidt als volgt (amendement nr. 3) :

“Artikel 3bis

In artikel III.4, tweede lid, van hetzelfde decreet wordt de laatste zin geschrapt.”.

De heer *Luc Martens* licht toe dat dit amendement betrekking heeft op de definiëring van de thuistaal. In het GOK-decreet worden leerlingen die in het bezit zijn van een getuigschrift basisonderwijs, behaald in het Nederlandstalig onderwijs, beschouwd als leerlingen van wie de thuistaal het Nederlands is. Uit de sector en vanuit organisaties die actief zijn met culturele minderheden meldt men dat dit niet strookt met de realiteit. Daarom wordt de doelgroep die extra ondersteuning geniet, verruimd.

De heer *Gilbert Van Baelen* is van mening dat het gevaarlijk zou zijn het principe dat men na het basisonderwijs geacht wordt de thuistaal voldoende machtig te zijn, op de helling te zetten. Als men dit toepast op alle eindtermen, zou dit een belangrijk precedent kunnen zijn. Men gaat er immers van uit dat als een leerling het getuigschrift basisonderwijs behaalt, hij een voldoende kennis heeft van het Nederlands om de opstap naar het secundair onderwijs te maken. Bovendien zou op dat moment de relatieve aanwezigheidsgraad van anderstaligen [in het secundair onderwijs] sneller bereikt worden, waardoor een school veel sneller kan doorverwijzen. Dit kan niet de bedoeling zijn.

Dit wil volgens de heer Van Baelen ook niet zeggen dat iedereen die het basisonderwijs verlaat met het getuigschrift, een zeer goede kennis van het Nederlands heeft. Voor deze doelgroep werden ook voor het secundair onderwijs de nodige maatregelen getroffen.

De heer *Martens* onderlijnt dat zijn fractie het decreet mee onderschrijft en hetzelfde engagement ondersteunt. In de realiteit blijkt dat de eindtermen niet altijd volledig worden gehaald en dat men in het secundair onderwijs geconfronteerd wordt met jongeren die het getuigschrift basisonderwijs hebben, maar het Nederlands niet goed machtig zijn. Deze leerlingen worden bevestigd in hun achterstand en komen in een watervalsysteem terecht. Voor deze groep moet een bredere ondersteuning worden gegarandeerd.

De heer *Gilbert Van Baelen* stelt dat het GOK-decreet met het getuigschrift basisonderwijs een eenduidige definitie geeft over de kennis van de thuistaal. Hij vraagt hoe men de kennis van het Nederlands dan wil meten of anders wil definiëren.

De *minister* merkt op dat het lopende evaluatierapport van het GOK-decreet duidelijk is over 2 problemen : de broers en zussen, en het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Die beide problemen worden via aparte decreten geregeld. Al de andere elementen zijn minder duidelijk. Zij stelt voor te wachten op het definitieve evaluatierapport alvorens bij te sturen.

De heer *Martens* reageert dat ook veel andere initiatieven zoals de participatie e.d. niet werden geëvalueerd. Soms moet of kan men geen wetenschappelijk onderbouwde evaluatie uitvoeren om te weten wat er verkeerd loopt. De signalen uit de sector zijn soms duidelijk genoeg.

Het amendement wordt verworpen met 7 stemmen, tegen 4.

Artikel 4

Bij dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het artikel wordt unaniem aangenomen met 11 stemmen.

Artikel 5

Een amendement van de heren André Van Nieuwkerke, Gilbert Van Baelen, Frans Ramon, Dirk De Cock, Julien Demeulenaere en mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh strekt ertoe in het voorgestelde artikel III.7bis, § 1, het eerste lid te vervangen door wat volgt (amendement nr. 4) :

“Inrichtende machten kunnen bij wijze van overgangsmaatregel een leerling, die tot dezelfde leefeenheid behoort als een reeds ingeschreven leerling, vanaf 1 april 2004 inschrijven voor wat betreft het schooljaar 2004-2005, ongeacht de bepalingen die overeenkomstig artikel III.1, § 1, tweede lid, werden vastgesteld.”.

De heer *André Van Nieuwkerke* licht toe dat het oorspronkelijke artikel 5 “volle” scholen verplichtte vanaf 1 april 2004 leerlingen van dezelfde leefeenheid in te schrijven. Het advies van de Raad van State van 18 maart 2004 merkt op dat deze regeling op gespannen voet staat met het vertrouwensbeginsel.

Om die reden wordt ervoor geopteerd om “volle” scholen in de mogelijkheid te stellen om bijkomende leerlingen van eenzelfde leefeenheid in te schrijven zonder dat het evenwel gaat om een opgelegde verplichting.

De heer *Luc Martens* vraagt waarom de datum van 1 april 2004 wordt weerhouden. Deze regeling kan immers niet ingaan voor het komend schooljaar 2004-2005. De logica zou dan zijn dat het decreet zou ingaan vanaf 1 januari 2005.

De heer *André Van Nieuwkerke* stelt dat de datum wordt behouden.

Het artikel wordt unaniem aangenomen met 11 stemmen.

Artikel 5bis

Een amendement van de heren Luc Martens, Jos De Meyer en Gilbert Vanleenhove strekt ertoe een artikel 5bis in te voegen, dat luidt als volgt (amendement nr. 5) :

“Artikel 5bis

In hetzelfde decreet wordt een hoofdstuk Xbis, bestaande uit artikel Xbis.1, ingevoegd, dat luidt als volgt :

HOOFDSTUK Xbis

Uitzonderingsbepalingen

Artikel Xbis.1

Hoofdstuk III is niet van toepassing op scholen die :

- 1° als onderdeel van hun opvoedingsproject een eigen actief instroombeleid voeren waarbij ze een multicultureel evenwicht in de schoolpopulatie nastreven ;
- 2° daartoe de goedkeuring krijgen van het lokale overlegplatform.

De onderwijsinspectie gaat jaarlijks na of, en in welke mate, de school de doelstellingen van haar instroombeleid, zoals bedoeld in het eerste lid van dit artikel, realiseert.”.

De heer *Luc Martens* licht toe dat uit het advies van de Raad van State blijkt dat zij dit amendement legitiem vinden. De school moet immers de ruimte krijgen om bij prioriteit een gelijkekansenbeleid te voeren en een inspanning te doen naar bijzondere doelgroepen, weliswaar indien dit gebeurt met het akkoord van het LOP. Daardoor zou men dichter bij de doelstelling van het GOK-decreet komen dat eerder instrumentalistisch van opzet is. Het GOK-decreet garandeert enkel een procedure : wie eerst komt, eerst maalt. Men heeft geen waarborg dat een actief instroombeleid kan worden opgezet voor kwetsbare groepen.

Als voorbeeld verwijst hij naar de Brusselse situatie. Scholen slagen er daar niet meer in een multiculturele mix te garanderen. Zij moeten vandaag een blinde wetmatigheid volgen.

De heer *Gilbert Van Baelen* leidt uit dit laatste af dat het GOK-decreet de verantwoordelijkheid van het instroombeleid voor de regio bij het LOP legt, terwijl de CD&V-fractie kiest voor de individuele school mits goedkeuring door het LOP. Dit is een belangrijk onderscheid. De specifieke situatie van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel zal via

een apart decreet worden opgelost (*Parl. St. VI. Parl. 2003-2004, nr. 2091/1*).

Het amendement wordt verworpen met 7 stemmen, tegen 4.

Artikel 6

Bij dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het artikel wordt unaniem aangenomen met 11 stemmen.

V. EINDSTEMMING

Het geamendeerde voorstel van decreet houdende wijziging van het decreet van 28 juni 2002 betreffende gelijke onderwijskansen-I wordt unaniem aangenomen met 11 stemmen.

De verslaggever,

Dirk DE COCK

De voorzitter,

Gilbert VANLEENHOVE

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

“Onderafdeling 5. Overgangsmaatregelen”.

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Artikel 5

Aan hoofdstuk III, afdeling 1, onderafdeling 5, van hetzelfde decreet wordt een artikel III.7bis toegevoegd, dat luidt als volgt :

Artikel 2

In artikel II.1 van het decreet van 28 juni 2002 betreffende gelijke onderwijskansen-I wordt een 4°bis ingevoegd, dat luidt als volgt :

“4°bis leefeenheid : leerlingen met ten minste één gemeenschappelijke ouder of ouders en leerlingen met eenzelfde hoofdverblijfplaats ;”.

“Artikel III.7bis

§ 1. Inrichtende machten kunnen bij wijze van overgangsmaatregel een leerling, die tot dezelfde leefeenheid behoort als een reeds ingeschreven leerling, vanaf 1 april 2004 inschrijven voor het schooljaar 2004-2005, ongeacht de bepalingen die overeenkomstig artikel III.1, § 1, tweede lid, werden vastgesteld.

Een op grond van het eerste lid gerealiseerde inschrijving wordt niet beschouwd als een bijkomende inschrijving in de zin van artikel III.3, 1°.

Artikel 3

In artikel III.1 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° aan § 1 wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt :

“Elke leerling die tot dezelfde leefeenheid behoort als een reeds ingeschreven leerling, heeft vanaf het schooljaar 2004-2005, bij voorrang op alle andere nieuwe leerlingen, een recht op inschrijving in de betrokken school. De inrichtende macht bepaalt de procedure waaronder dit voorrangrecht kan worden uitgeoefend, inzonderheid het tijdstip waarop of de periode waarbinnen men het recht kan doen gelden.” ;

2° een § 3 wordt toegevoegd, die luidt als volgt :

“§ 3. Voorafgaand aan de periode of datum van inschrijving, stelt de inrichtende macht de ouders in kennis van de in § 1, tweede lid, bedoelde procedure.”.

Artikel 6

Dit decreet treedt in werking op 1 april 2004.

Artikel 4

In hoofdstuk III, afdeling 1, van hetzelfde decreet wordt het opschrift van onderafdeling 5 vervangen door wat volgt :